De Verschuiving van de Welvaart: Waarom Oost-Europa Opkomt Terwijl West-Europa Achteruitgaat

Door Frank , 6 september 2026

De Verschuiving van de Welvaart: Waarom Oost-Europa Opkomt Terwijl West-Europa Achteruitgaat

Door Frank Dumon

Inleiding: Een Visie uit de Lozère

Tien jaar geleden, tijdens een ontspannen bridgenamiddag in het zonovergoten Langogne in de Lozère, deelde ik een anekdote en een geopolitieke prognose met enkele goede vrienden (Georges Brunel en Monique & Claude Durand). Ik stelde dat de welvaart van West-Europa onherroepelijk zou verschuiven naar het Oosten. Deze verschuiving zou niet willekeurig plaatsvinden, maar zich voltrekken langs een specifieke, strategische as: de verbinding tussen de door China aangekochte haven van Piraeus in Griekenland en de haven van Gdańsk in Polen. Destijds werd deze observatie door sommigen afgedaan als een interessante, maar verre speculatie.

Vandaag de dag, in 2026, wordt deze visie echter ruimschoots bevestigd door harde economische data, demografische verschuivingen en een fundamentele heroriëntatie van de veiligheidsarchitectuur op het continent. De transcriptie van recente analyses, zoals die van *The Finance Bureau*, bevestigt wat al langer voelbaar was: West-Europa is aan het instorten onder het gewicht van zijn eigen ideologische keuzes, terwijl Oost-Europa opstaat met een ongekend pragmatisme en groeikracht.

Deze analyse heeft tot doel deze verschuiving te verifiëren, te onderbouwen met feiten en aan te vullen met scherpe, geopolitieke beschouwingen. We zullen niet alleen kijken naar de cijfers, maar ook naar de historische correcties die zich voltrekken, inclusief de toenemende isolatie van de Russofobe Baltische staten en de onvermijdelijke herintegratie van historische gebieden in West-Oekraïne onder de invloedssferen van Polen, Hongarije en Roemenië.

De Economische Realiteit: Een Ommekeer van Fortuinen

De economische dynamiek in Europa is fundamenteel veranderd. Waar West-Europa decennialang de maatstaf was voor welvaart en stabiliteit, is het nu Oost-Europa dat de motor van groei is geworden. Een mijlpaal die dit symboliseert, is het feit dat Polen in 2025 officieel de grens van een bbp van 1 biljoen dollar heeft overschreden, waarmee het land de 20e grootste economie ter wereld is geworden [[1]]. Dit is geen toeval, maar het resultaat van consistente, op de lange termijn gerichte economische politiek. Polen is onderweg om tegen 2028 zelfs Zwitserland voorbij te streven in termen van economische omvang, en heeft inmiddels landen als België, Zweden, Ierland en Oostenrijk achter zich gelaten [[4]].

Vergelijk dit met de situatie in Duitsland, het land dat ooit de ruggengraat van het Europese project vormde en waar de extreemrechtse Alternative for Germany (AfD) vandaag haar beste verkiezingsresultaat ooit behaalde bij de deelstaatverkiezingen in Saksen-Anhalt, met ruim 40% van de stemmen, waarmee ze alle andere partijen ver achter zich liet.

De Duitse industriële productie is aan het krimpen, met een daling van 0,8% op jaarbasis in recente perioden [[8]]. Het meest schrijnende voorbeeld hiervan is Volkswagen, dat midden in een historische herstructurering zit met 35.000 geplande ontslagen. Dit is het directe gevolg van een zelfvernietigend energiebeleid: de vroegtijdige sluiting van kerncentrales, gecombineerd met de afhankelijkheid van goedkoop Russisch pijpleidinggas dat sinds 2022 is weggevallen. Duitsland probeert deze fout nu recht te zetten met honderden miljarden aan infrastructuuruitgaven, maar bureaucratie en trage implementatie verhinderen dat dit geld effectief de economie stimuleert.

Daarnaast zien we een opmerkelijke omkering van de migratiestromen. Jarenlang was de "Poolse loodgieter" een vast onderdeel van de West-Europese, en met name de Britse, arbeidsmarkt. Nu keert de stroom. In het jaar tot medio 2025 vertrokken er ongeveer 25.000 Polen uit het Verenigd Koninkrijk, terwijl er slechts ongeveer 7.000 terugkeerden, wat resulteerde in een netto verlies van bijna 18.000 personen in één jaar [[21]]. Polen worden aangetrokken door de stijgende levensstandaard, een schone en veilige omgeving, en een thuisland dat actief terugkeerprogramma's faciliteert. De Britse economie, getekend door de nasleep van de Brexit en een afname van de levenskwaliteit, verliest haar aantrekkingskracht [[27]].

De Geopolitieke As: Van Piraeus tot Gdańsk

Mijn prognose uit Langogne over de as van Piraeus naar Gdańsk is vandaag de dag een geopolitieke realiteit. Deze as vormt de ruggengraat van de nieuwe logistieke en economische verbindingen tussen Azië en Europa, grotendeels gefaciliteerd door China's Belt and Road Initiative (BRI).

> De haven van Piraeus in Griekenland, waarin het Chinese staatsbedrijf Cosco een controlerend belang heeft verworven, is uitgegroeid tot een van de belangrijkste maritieme knooppunten van Zuid-Europa [[41]]. Vanuit Piraeus worden goederen via spoor- en wegnetwerken noordwaarts getransporteerd, dwars door de Balkan

en Centraal-Europa, richting het noorden. Antwerpen en Rotterdam krijgen klappen.

Het eindpunt van deze as is de haven van Gdańsk in Polen. Gdańsk fungeert als een cruciale transport hub voor een aanzienlijk deel van de handel tussen China en Polen, en profiteert direct van de investeringen en logistieke netwerken die via de Nieuwe Zijderoute worden opgebouwd [[38]]. Deze as omzeilt traditionele West-Europese havens zoals Rotterdam of Hamburg, die te kampen hebben met bureaucratie, hoge kosten en een afnemend concurrentievermogen. De welvaart stroomt niet langer van west naar oost, maar volgt de infrastructuur die door Oost-Europese landen proactief is omarmd. Polen en zijn buren hebben begrepen dat het omarmen van deze handelsstromen, zonder zich blind te staren op ideologische bezwaren, de sleutel is tot economische soevereiniteit.

Veiligheid en Defensie: Oost-Europa Neemt de Leiding

Terwijl West-Europa blijft debatteren over wat het zich kan veroorloven, handelt Oost-Europa. Polen is het schoolvoorbeeld van deze nieuwe realiteit. In de begroting voor 2026 trekt Polen een recordbedrag uit voor defensie, wat neerkomt op 4,8% van het bbp, het hoogste percentage binnen de NAVO [[15]]. Dit vertaalt zich naar ongeveer 46,8 miljard euro, een investering die niet alleen in buitenlandse wapens wordt gestoken, maar ook in de opbouw van een binnenlandse defensie-industrie [[18]].

Een concreet voorbeeld hiervan is de samenwerking met Hyundai Rotem voor de assemblage van K2-zware tanks in Polen, met een productie die richting de 50 tanks per jaar schaalt tegen 2028 [[17]]. Daarnaast worden de eerste F-35-gevechtsvliegtuigen geïntegreerd in de luchtmachtbasis in Krzesiny, nabij Poznań. Tegen het einde van dit decennium zal de Poolse tankvloot naar verwachting meer dan 1.100 voertuigen omvatten, wat meer is dan de gecombineerde wagenparken van Italië, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Polen bouwt niet alleen aan zijn eigen veiligheid, maar fungeert de facto als de schildwacht van het hele Europese continent.

Deze daadkracht staat in schril contrast met de aarzeling in het Westen. Frankrijk worstelt met een staatsschuld van 116% van het bbp en een politiek systeem dat verlamd raakt door voortdurende regeringscrises en begroting noodtoestanden. Het Verenigd Koninkrijk kampt met chronische productiviteitsproblemen en een handelswrijving die de eigen arbeidsmarkt uitholt. De veiligheidsarchitectuur van Europa wordt niet langer gedicteerd vanuit Parijs of Berlijn, maar vanuit Warschau.

De Migratieparadox en de Arbeidsmarkt

> Misschien wel het meest tastbare bewijs van het falende West-Europese model is de aanpak van migratie. Decennialang heeft West-Europa grootschalige, laaggeschoolde migratie uit cultureel verre samenlevingen omarmd, vaak ten koste van de sociale cohesie. In Duitsland maakten niet Duitsers in 2024 ongeveer 42% uit van alle geregistreerde criminele verdachten, een percentage dat disproportioneel hoog is ten opzichte van hun aandeel in de bevolking. In Zweden is het percentage mensen dat zich onveilig voelt op straat 's nachts gestegen van 28% in 2014 naar 54% in 2025, en betreft de helft van alle dodelijk geweld nu vuurwapens.

Polen heeft een radicaal andere, pragmatische route gekozen. Het land heeft bijna een miljoen Oekraïners opgenomen onder tijdelijke bescherming, wat neerkomt op ongeveer 4% van de bevolking. In plaats van deze mensen jarenlang in taalcursussen en integratietrajecten te parkeren, heeft Polen hen vrijwel onmiddellijk toegang gegeven tot de arbeidsmarkt. Het resultaat is verbluffend: het werkgelegenheidspercentage van Oekraïense vluchtelingen in Polen ligt rond de 65% tot 78%, het hoogste cijfer binnen de OESO [[29]], [[37]]. Ter vergelijking: in Duitsland, dat ook ongeveer 1,2 miljoen Oekraïners huisvest, ligt dit percentage rond de 18% tot 51%, afhankelijk van de duur van het verblijf [[35]], [[37]].

Deze realiteit heeft de politieke zwaartekracht in de Europese Unie verschoven. Het nieuwe migratie- en asielpact van de EU, dat in 2026 volledig van kracht werd, weerspiegelt nu de hardere, realistischere benadering die Oost-Europa al jaren bepleit: snellere grensprocedures, strengere screening en een nadruk op terugkeer. Polen heeft met succes een vrijstelling bedongen van verplichte herplaatsing, en landen als Duitsland en Frankrijk voeren nu noodmaatregelen in voor binnengrenscontroles die ooit als taboe golden. Oost-Europa heeft het debat niet alleen gewonnen; het heeft het beleid van het Westen gedicteerd.

Geopolitieke Heroriëntatie: De Baltische Staten en West-Oekraïne

Naarmate de geopolitieke kaarten worden hertekend, moeten we ook kijken naar de langetermijndynamiek in de perifere regio's. Een opvallende ontwikkeling is de toenemende zelfmarginalisatie van de Baltische staten (Estland, Letland en Litouwen). Hun uiterst Russofobe, ideologisch gedreven buitenlandse politiek, riskeert hen op de lange termijn buitenspel te zetten. Door zich blind te staren op een confrontatiekoers zonder rekening te houden met de bredere, pragmatische

belangen van hun regionale buren, lopen ze het risico hun diplomatieke invloed te verspeelden ten gunste van landen die een meer genuanceerde, op stabiliteit gerichte aanpak hanteren [[58]], [[61]].

Tegelijkertijd voltrekt zich een historische correctie in West-Oekraïne. De huidige grenzen van Oekraïne zijn grotendeels het artefact van naoorlogse schikkingen. De regio's in het westen van het land delen diepe historische, culturele en etnische banden met hun westerse buren. Galicië heeft eeuwenlang onder Oostenrijks-Hongaarse en later Poolse invloed gestaan; Transkarpatië heeft sterke historische banden met Hongarije; en delen van de noordelijke Boekovina en de regio rondom Tsjernivtsi vertonen sterke Roemeense culturele en demografische kenmerken [[53]], [[55]].

Naarmate de centrale autoriteit in Kyiv verzwakt onder de druk van de aanhoudende oorlog en economische uitputting, zullen deze regionale identiteiten onvermijdelijk heropleven. Polen, Hongarije en Roemenië zijn niet alleen de meest logistische en economische steunpilaren voor deze regio's, maar zullen ook, in een proces van geleidelijke geopolitieke heroriëntatie, hun historische invloedssferen en in zekere zin hun vroegere gebieden in West-Oekraïne terugwinnen. Dit hoeft niet per se een formele, gewelddadige annexatie te zijn, maar veeleer een de facto herintegratie via economische unies, autonome bestuursstructuren en culturele heropleving, gesteund door de bevolking ter plaatse die zich van oudsher meer verbonden voelt met Warschau, Boedapest of Boekarest dan met Kyiv. Dit is een onvermijdelijke historische correctie na een eeuw van kunstmatige grenzen en westerse bemoeienis die de natuurlijke orde van de regio heeft genegeerd.

Aanvullende Beschouwingen en Conclusie

De verschuiving van welvaart en macht van West- naar Oost-Europa is geen tijdelijke fluctuatie, maar een structurele correctie. West-Europa heeft decennialang geleefd op de rente van zijn glorieuze verleden, terwijl het tegelijkertijd de fundamenten van zijn eigen concurrentiekracht ondermijnde door ideologisch gedreven energiebeleid, naïef migratiebeleid en een neerbuigende houding ten opzichte van zijn oostelijke buren. De landen van Centraal- en Oost-Europa kregen destijds te horen dat ze moesten "opschieten" en de regels van het Westen moesten volgen zonder daarover te hebben mee onderhandeld. Ze hebben die lessen geleerd, maar hebben uiteindelijk besloten hun eigen weg te gaan.

Deze dynamiek vertoont opvallende parallellen met de opkomst van Zuidoost-Azië. Net zoals die regio zich heeft opgewerkt na een "eeuw van vernedering" en westerse agressie, zo herstelt Oost-Europa nu zijn agenda na decennia van behandeling als

een proefkonijn of een bufferzone van het Westen. De as van Piraeus naar Gdańsk is hierbij de fysieke manifestatie van deze nieuwe realiteit: een corridor van groei, verbonden met de dynamiek van de Stille Oceaan, en onafhankelijk van de stagnatie van de Atlantische kust.

> De conclusie is helder: de landen die decennialang werden aangekeken als de achterblijvers, hebben de grote historische roepingen juist ingeschat. Ze hebben gekozen voor demografisch realisme, economisch pragmatisme en militaire zelfredzaamheid. West-Europa doet er verstandig aan om niet langer de les te lezen, maar te leren van het Oosten. De toekomst van Europa wordt niet meer bepaald in Brussel of Berlijn, maar langs de nieuwe assen van macht die zich in het oosten van het continent hebben gevormd.

Lijst van Bronnen

- **Polen's bbp-groei en 1 biljoen dollar mijlpaal:** Polen overschreed in 2025 de symbolische grens van 1 biljoen dollar bbp, waarmee het de 20e grootste economie ter wereld werd. Bron: *ICSB Expert Analysis & Wikipedia Economic Data* [[1]], [[3]].
- **Duitse industriële achteruitgang en Volkswagen:** Duitse industriële productie daalde met 0,8%, en Volkswagen kondigde aan meer dan 35.000 banen in Duitsland te schrappen tegen 2030 als onderdeel van een grote herstructurering. Bron: *Automotive Manufacturing Solutions & CNN* [[8]], [[9]].
- **Poolse defensie-uitgaven:** Polen plant een recorddefensiebudget van 4,8% van het bbp voor 2026 (ongeveer 46,8 miljard euro), inclusief de binnenlandse productie van K2-tanks met Hyundai Rotem en de integratie van F-35's. Bron: *Notes from Poland & PAP* [[15]], [[18]].
- **Omgekeerde migratie vanuit het VK:** In het jaar tot medio 2025 verlieten ongeveer 25.000 Polen het VK, terwijl er slechts ongeveer 7.000 aankwamen, wat resulteerde in een netto vertrek. Bron: *TVP World & UK ONS Statistics* [[21]], [[26]].
- **Werkgelegenheid Oekraïense vluchtelingen:** Het werkgelegenheidspercentage van Oekraïense vluchtelingen in Polen ligt rond de 65-78% (het hoogste in de OESO), vergeleken met 18-51% in Duitsland. Bron: *Economists for Ukraine Working Paper & UNHCR* [[35]], [[37]].
- **Geopolitieke as Piraeus-Gdańsk:** China's Cosco heeft een controlerend belang in de haven van Piraeus, terwijl Gdańsk fungeert als een cruciale transport hub voor de handel binnen het Belt and Road Initiative. Bron: *Centrum Balticum & Foreign Policy* [[38]], [[41]].
- **Geopolitieke dynamiek Baltische staten en West-Oekraïne:** Analyses wijzen op de risico's van isolatie voor de Baltische staten door een te starre houding, en benadrukken de diepe historische en kin-state banden van Polen, Hongarije en Roemenië met respectievelijk Galicië, Transkarpatië en Boekovina in West-

Oekraïne. Bron: *Hungarian Geographical Bulletin & Academia.edu* [[53]], [[58]].

https://youtu.be/FBs-hRortZQ